

Додаток 3
до наказу

від _____
№ _____

Форма № Н-3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

ФІЛОСОФІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки доктора філософії
для всіх спеціальностей

(Шифр за ОПП _____)

КРЕМЕНЧУК 2016

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Філософія науково-дослідної діяльності» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки доктора філософії для всіх спеціальностей

Предметом вивчення навчальної дисципліни є філософський аналіз науки, її структури, методології, ролі у суспільстві/

Міждисциплінарні зв'язки: Курс філософії. Розділ. Гносеологія.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Поняття науки, її структура, динаміка та історичні етапи розвитку
2. Методи і методологія наукового пізнання. Особливості сучасної науки.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія науково-дослідної діяльності» є: філософський аналіз науки, її структури, історії та методології

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія науково-дослідної діяльності» є:

- сформулювати цілісне уявлення про науку як особливий вид людської діяльності, соціальний інститут і найважливішу сферу сучасної культури, а також про тенденції її історичного розвитку;
- ознайомити з особливим розділом філософського знання – філософією науки;
- ознайомити з методологією наукового дослідження;
- ознайомити зі світоглядними і методологічними основами сучасного наукового знання; нормативними і ціннісними орієнтирами сучасної наукової діяльності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- структуру і функції сучасного наукового знання, динаміку і тенденції його історичного розвитку;
- методологію наукового пізнання;
- глобальні тенденції зміни наукової картини світу;
- світоглядні, методологічні та інші філософські підстави сучасного наукового знання;
- різні проблеми, пов'язані з впливом науки і техніки на розвиток сучасної цивілізації;

вміти:

- орієнтуватися в складних філософських питаннях сучасної науки і шляхах їх вирішення;
- застосовувати отримані знання в процесі наукових досліджень;
- передбачувати та аналізувати наслідки наукової діяльності;

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 години 4 кредитів ECTS.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Поняття науки, її структура, динаміка та історичні етапи розвитку

Тема №1 Наукове пізнання як предмет філософського аналізу.

Філософія науки як нова галузь філософського знання. Феномен науки. Особливості наукового пізнання. Критерії науковості. Проблема істини в науковому пізнанні. Концепції істини.

Тема №2 Структура наукового пізнання

Основні структурні елементи науки. Емпіричне та теоретичне дослідження та їх форми. Структура і функції наукової теорії. Наукова картина світу та її історичні форми.

Тема №3 Виникнення науки та її основні етапи розвитку.

Передумови виникнення науки. Класичний етап розвитку науки.
Некласична наука. Особливості постнекласичної науки.

Тема №4 Динаміка наукового знання: моделі розвитку

Особливості розвитку науки. Основні моделі розвитку: еволюційна, постпозитивізм. Концепції постпозитивізму: концепція росту знань К. Поппера, концепція змін парадигм Т. Куна, еволюційна модель С. Тулміна, концепція науково-дослідних програм І. Лакатоса, методологічний плюралізм П. Фейєрабенда

**Змістовий модуль 2. Методи і методологія наукового пізнання.
Особливості сучасної науки.**

Тема №5 Методологія наукового дослідження.

Поняття методології. Роль філософії у науковому пізнанні. Діалектика і метафізика. Методи пізнання: емпіричні, загальнологічні, теоретичні. Системний підхід в науковому пізнанні. Специфіка соціального пізнання і його методів.

Тема №6 Особливості сучасного етапу розвитку науки.

Особливості сучасної постнекласичної науки. Синергетика як нова стратегія наукового пошуку. Глобальний еволюціонізм і сучасна картина світу. Соціокультурний вимір наукового знання. Етика науки.

Тема №7 Наука як соціальний інститут.

Наука як соціо-культурний феномен. Наукові спірвариства. Поняття наукової школи. Наука і економіка. Наука і влада. Роль науки в сучасній освіті. Роль науки у вирішенні глобальних проблем.

3. Рекомендована література

Базова

1. Добронравова І. С. Філософія і методологія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко. – К. : Видавничо-поліграфічний центр „Київський університет”, 2008. – 223 с.
2. Кохановский В. П. Основы философии науки : учебное пособие [для аспирантов] / В. П. Кохановский и др. – [Изд. 5].– Ростов н/Д : Феникс, 2007. –603 с.
3. Катренко А. В. Системний аналіз об'єктів та процесів комп'ютеризації: навчальний посібник / А. В. Катренко. – Львів : Науковий світ, 2000. – 424 с.
4. Ладанюк А. П. Основы системного анализа : навчальний посібник / А. П. Ладанюк. – Вінниця : Нова книга, 2004 – 176 с.
5. Лебедев С. А. Философия науки : [учеб. пос. для вузов} / С. А. Лебедев. – М. : Академический проект, 2006. – 736 с.
6. Степин В. С. Философия науки. Общие проблемы / В. С. Степин.– М. : Гардарики, 2005. – 384 с.
7. Степин В. С. Философия науки и техники / В. С. Степин, В. Г. Горохов, М. А. Розов. – М : Гардарики, 1996. – 214 с.
8. Сергієнко В.В. Філософські проблеми наукового пізнання. Навчальний посібник/ В.В. Сергієнко – Кременчук.: Відвничий відділ КрНУ, 2011р. – 103 с.
9. Штанько В. И. Философия и методология науки :[учебное пособие для аспирантов естественнонаучных и технических специальностей] / В. И. Штанько. – Харьков : ХНУРЕ, 2002. – 292 с.

Допоміжна

10. Агацци, Э. Моральное измерение науки и техники / Э. Агацци – М. : МФФ, 1999. – 344 с.
11. Вернадский В. И. Философские мысли натуралиста. Научная мысль как планетарное явление / В. И. Вернадский . – М. : Наука, 1988. – 520 с.
12. Вернадський В. И. О науке. Научное знание. Научное творчество. Научная мысль. / В. И Вернадський – Дубна: Изд. центр „Феникс”. – 576 с.
13. Гадамер Х-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики / Х-Г. Гадамер. – М. : Прогресс, 1988. – 704 с.
14. Декарт Р. Рассуждение о методе / Р. Декарт / (Избр. произв. в 2 т.) – М. : Мысль, 1989. – 654 с. – Т. 1. – С. 250–296.
15. Кун Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М. : Прогресс, 1977. – 300 с..
16. Пригожин И. Порядок из хаоса. Новый диалог человека с природой / . Пригожин, И. Стенгерс – М. : Прогресс, 1986. – 432 с.

17. Поппер К. Логика и рост научного знания / К. Поппер. – М. : Прогресс, 1983 – 302 с..
18. Фейерабенд П. Избранные труды по философии и методологии науки / П. Фейерабенд. – М. : Прогресс, 1986. – 542 с.

Для роботи над рефератом спеціальну літературу можна знаходити на сайтах:

Filosof.historic.ru	електронна бібліотека з філософії.
Gumer.info	бібліотека Гумер – гуманітарні науки.
Vphil.ru	журнал „Вопросы философии».
Journal.ph.ras.ru	журнал «Эпистемология и философия науки».
Socionauki.ru/journal/vg/archive	журнал «Век глобализации».

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - екзамен
5. Засоби діагностики успішності навчання: семінари, опитування. перевірка конспектів, реферати, модульний контроль, екзамен.